

በዓለ ዘመስቀል

መስከረም 17 2008 ዓ.ም. (9/28/2015)

መዝሙር: ዝንቱ ውእቱ መስቀል #

ንባባት:

1. ፩ቆሮ 2:1-12፤ ፩ጴጥ 2:20-ፍ፤ ግ.ሐ. 4:19-31፤ ሉቃ 9:18-28
2. ዘኁልቅ 21:4-9፤ ፍሊጲስዩስ 2:6-11፤ ግ.ሐ. 2:22-37፤ ዮሐ 3:13-17።

ምስባክ:

1. ወወሃብኮም ትእምርተ ለእለ ይፈርሁከ፤ ከም ያምስጡ እምገጸ ቀስት፤ ወይድኃኑ ፍቁራኒከ።
2. ወረከብናሁ ውስተ የመ ገዳም፤ ንበውስእ እንከስ ውስተ አብያቲሁ ለእግዚአብሔር፤ ወንሰግድ ውስተ መካን ፡በ ቆመ እግረ እግዚእና።

መዝሙር: ንትርጉም መስቀል ዝገልጽ ከምዚ እናበልና ንዝምር:-“መስቀል ብሓቂ ድንቄ እዩ፤ አብ ብርቱቦ ነገር ሠናይ ንምግባር ብቐሊል መገዲ የጽንዓና፤ መስቀል ኃጢአት ይምሕር፤ ጻድቃን ካብ ደብረ ልዑል ኃጥአን ካብ ምድሪ ካብ ማእከል ኩኔን ጸውዑ፤ ንኖና ጽዮን ብመዓልቲ ሰንበት ንባሕሪ ምስ ገሰጸ ማዕበል ሃድአላ፤ ብመዓልቲ ሰንበት ንባሕሪ ምስ ገሰጸ ደቂ እስራኤል ብእግሪ ተሳገሩ ንሕና ብሓይሊ እዚ መስቀል ረድኤት ከም ዝውሃብ ንአምን፤ መስቀል አብ ማእከል ጸላእቲ ረዲኤትን ኃይልን ጽንዓትን ድኅነትን ምጅኑ ንአምን መስቀል ኃይልናን ጸግዕናን እዩ”።

አብ ብዓለ መስቀል ሰለስተ ታሪኻውያን ፍጻሜታት ዘኪርና ነብዕል:

1. ተረክቦተ መስቀል ብቅድስት ኤለና አደ ንጉሥ ቆስጣንጢኖስ። ድሕሪ ሞትን ትንሣኤን ክርስቶስ መራሕቲ አይሁድን ሰበሰልጣን ሮማን አብ ኢየሩሳሌም ነቲ ክርስቶስ ዝተሸቐለሉ ቦታን መቓብሩ አብ ጀርዲን አብቲ ጥቓ ዝተሸቐለሉ ዝነበረ አዕንዮም። ነቲ ቦታ ብምልኡ ሓመዱ ንላዕሊ ገሮም ሓዲስ ቤተ መቐደስ አብ ልዕሊኡ ሃንጸምሉ። እቲ ክርስቶስ ስተሸቐለሉ መስቀል ጨሪሹ ጠፊኡን ተቐቢሩን።

ትውፊት ከም ዝብለናን ከምኡ ብቅዱስ ቁርሎስ ብዓል ኢየሩሳሌም ብ348 ከም ዝብሎ ቅድስት እለና አብ ጥቓ ሞታ ብሰማያዊ ግልጽት ተሓቢራ ንኢየሩሳሌም ከይዳ ብ326 አብቲ ኢየሱስ ዝተሸቐለሉ ንመስቀል ንምርካብ ኩዕታ አካይዳ ነቲ ሓቀኛ መስቀል ክርስቶስ ከአ ክትረክብ ክኢላ።

ሓደ አይሁዳዊ ይሁዳ ዝተባህለ እዩ ነቲ ኹዕታ ዝሓገዘ። ንሱ እቲ መስቀል አበይ ከምዘሎ ዝሕብር ዛንታ ነርዖ እዩ በዚ ኸአ እቲ መስቀል ተቐቢርሎ ዝነበረ ቦታ ምስ ኮዓቱ አብኡ ሰለስተ መሳቕል ተረኺቡ። ትውፊት ክልተ ነገራት ይነግር። ሓደ አብ ሓደ ካብቲ መሳቕል “Jesus Nazarenus Rex Iudaeorum “Jesus of Nazareth, King of the Jews” ዝብል ጽሑፍ

አብታ ኢየሱስ ዝተሰቐለላ ተረኺቡ ይብል። እቲ ካልኣይ ትውፊት ግን እቲ ጽሑፍ ኣይነበረን ቅድስት ኤለናን ቅዱስ መቃርዮስን ኣቡን ናይ ኢየሩሳሌም ሓደ ካብዚ መሳቕል እቲ ሓቀኛ መስቀል ምዃኑ ገሚቶም እተን ክልተ መሳቕል ከኣ ናይ እቶም ክልተ ብየማኑን ብጸጋሙን ዝተሰቐሉ ክልተ ዓመጽቲ እየን። ነቲ ሓቀኛ መስቀል ከለልይዩ ኣብ ሓደ ትውፊት ነቲ መሳቕል ኣብ ሓንቲ ኣብ ሞት ቀሪባ ዝነበረት ሰበይቲ ወሲዶም በቲ ሓቀኛ መስቀል ምስ ተንከፍዋ ካብ ሕማማ ሓውያ ይብል። እቲ ካልኣይ ትውፊት ከኣ ናይ ንሓደ ሬሳ ኣብቲ መስቀል ምስ ኣንበርዎ ትንሢኡ ይብል። በዚ ነቲ ሓቀኛ መስቀል ኣለልዮም ይብል።

2. **ቆስጣንጢኖስ ኣብቲ ኢየሱስ ዝተሰቐለሉ ክልተ ቤተ ክርስቲያን ሃሂጹ።** ሓንቲ ኣብ “Holy Sepulchre” ዝተቐበረሉ፣ ካልኣይቲ ኸኣ ኣብቲ መስቀል ዝተሰቐለሉ ኣብ ንቦ ቀራንዮ። እዞን ክልተ ቤተ ክርስቲያን ኣብ መስከረም 13ን 14 ብ335 ተመሪቑን ንጽባሒቱ ኸኣ “Exaltation of the Cross” መስቀል ዝተላዕለሉ/ ዝተተኸለሉ/ ዝኸበረሉ ተባሂሉ ብዓል ተገሩ። እቲ ብዓል በብቐኑሩብ ካብ ኢየሩሳሌም ናብ ካልኣት ኣብያተ ክርስቲያናት ክዝርጋሕ ጀሚሩ ብ720 ኣቢሉ ኣብ ኩሉ ብሓባር ይብዓል ነሩ። ነዚ ሎሚ እውን ዘኪርና ነብዕል ኣሎና።

3. **ናይ መስቀል ብዳግም ኣብ ኢየሩሳሌም ምምላሱ ብንጉሥ ሄርቕሊጦስ ዳግማዊ።** ኣብ ሻብዓይ ክፍለ ዘመን ፋርሳውያን ንኢየሩሳሌም ስዒሮም ሒዞማ ፋርሳዊ ንጉሥ Khosrau II ዝተባህለ ነቲ ሓቀኛ መስቀል ማሪኹ ንሃገሩ ናብ ፔርስያ ወሲድዎ። እንተ ኾነ ንጉሥ ሄርቕሊጦስ ዳግማዊ ንንጉሥ ፔርስያ ኣብ ውግእ ስዒሮዎ፣ ንጉሥ ፐርስያ ብገዛእ ወዱ ተቐቲሉ። ብ628 ነቲ መስቀል ኣብ ሄርቕሊጦስ መሊሶም። ብ629 ሄርቕሊጦስ መጀመርያ ነቲ መስቀል ኣብ ቊስጥንጥንያ ወሲድዎ ድሕሪኡ ኣብ ኢየሩሳሌም ክወስዶ ወሲኑ። ትውፊት ከምዝብሎ ንጉሥ ባዕሉ ተሰኪሙ እናመለሶ እንከሎ ልብሰ ንግሥነቱ ለቢሱ ኣብ ቤተ ክርስቲያን ኣብ ቀራንዮ ዝነበረት እናኣተወ እንከሎ ሓደ ብርቱዕ ሓይሊ ደው ኣቢልዎ። ፓትርያርክ ዘካርያስ ናይ ኢየሩሳሌም በቲ ጊዜ ዝነበሩ እቲ ንጉሥ ክኣቱ ይቃለስ ከምዘሎ ምስ ረኣዩ ልብሰ ንግሥነቱ ዘውዱን ከውጽእ ነጊሮም ድሕሪኡ ልብሰ ንስሓ ገምድ ንስሓ ክዕጠቑ ነጊሮም። ኸዑ ኸዑ ንጉሥ ምኽሪ ፓትርያርክ ዘካርያስ ምስ ሰምዐ ነቲ መስቀል ተሰኪሙ ኣብ ቤተ ክርስቲያን ክኣቱ ክኢሉ።

ስለምንታይ ኢና ብዓለ መስቀል እንኸብር?

እቲ መልሲ ቀሊል እዩ፣ መስቀል ፍሉይ እዩ ምኽንያቱ ክርስቶስ መጋበሪ ድሕነትና ስለ ዝገበሮ። ግን ድሕሪ ትንሣኤ ስለምንታይ ኣብ መስቀል ክንጥምት ንግደድ። ገለ ክርስቲያን በዚ መሰረት ክብሪ መስቀል የብሎምን፣ ገለ ኸኣ ኣብቲ ዝገብርዎ መስቀል ናይ ክርስቶስ ስቕለት ኣይገብሩን ምኽንያቱ ድሕንሪ ትንሣኤ ክርስቶስ ኣብ መስቀል ኣይ ኮነን ዝርከብ ይብሉ። እንተ ኾነ እቲ መልሲ ክርስቶስ ባዕሉ መሊሱልና እዩ፣ **“ዝኾነ ሰብ ደድጎረይ ኪስዕብ ዚደሊ ገሃእ ርእሱ ይኸሓደ መዓልቲ መዓልቲውን መስቀሉ ተሰኪሙ ይስዓበኒ”** (ሉቃ 9:23)። ምስጢርን ትርጉምን ናይ ገዛ ርእስና መስቀል ክንስከም እንከሎና ተጋድሎ ጥራሕ ኣይ ኮናን እንገብር ዘሎና መስቀልና ክንጸውር ከሎና ኣብ መስቀዕቲ ክርስቶስ ኣብ መስቀል ዝተቐበሎ ሞት ኣብኡ ንሳተፍ።

መስቀዕቲ ቅዳሴ ክነዕርግ እንከሎና መስቀል ኣብኡ ኣሎ። እቲ ኣብ መንበረ ታቢት እነዕርጎ መስቀዕቲ ደም ዘይብሉ መስቀዕቲ እዩ ንሱ ኸኣ ነቲ ናይ ክርስቶስ መስቀዕቲ ኣብ መስቀል ከብሓዲስ ህያው ይገብሮ። ቅዱስ ቊርባን ክንቅበል እንከሎና ርእስና ምስ ክርስቶስ ጥራሕ ኣይ ኮናን ነውሃህድ፣ ኣብ መስቀል ኢና እንሸንከር፣ ኣብ መስቀል ንመውት ምስኡ መታን ክንትንሥእ።

ቅዱስ ጳውሎስ “አይሁድ ምልክት ይልምኑ፤ ግሪካውያን ድማ ጥበብ ይደልዩ፤ ንሕና ግና ነቲ ንአይሁድ ዕንቅፋት፤ ነህባብ ከአ ዕሽነት ዝኾነ ዝተሰቓለ ክርስቶስ ንሰብኽ አሎና” (1ቆሮን 1፡ 22-23) እናበለ ምስ መስቀል ክርስቶስ ዘሎና ሓድነት ይገልጽ። ሎሚ ኣብ ዓለምና ክርስትያን ዘይኮኑ ንመስቀል ከም ዕሽነት ዝቐጽርዎ ብዙሓት እዮም። እንታይ ዓይነት መድኃኒ እዩ ብሞት ዓውት ዘምጽእ?

ንኣና ንክርስትያን መስቀል ናይ ታሪኽን ናይ ሕወት ኣም ዝተራኸባሉ እዩ። ክርስትና ብዘይ መስቀል ሓንቲ ትርጉም የብሉን። ርእስና ኣብ መስቀል ክርስቶስ ኣብ መስቀል ሓደ ምስ ገበርና ጥራሕ ኢና ተሳተፍቲ ዘለዓለማዊ ሕይወት እንኸውን።

ብዓለ መስቀል ብዓል ዓወት እውን ይብሃል እዩ፤ ናይ ፍቕሪ ዓወት ኣብ ልዕሊ ጽልእን ክሕደትን እዩ። ኣብ ጌተ ሰማኒ ኢየሱስ ነቲ በብኡ ዝተዋህቦ ተልእኮ መስቀል ክጽውር ብምሉእ ርእሱ አወፊዩ ምእንቲ ድኅነት ደቂ ሰብ ንመስቀል ሕራይ ኢሉ ተቐቢሉ። ፍሽለትን ሕፍረትን ይምሰል እምበር ሃናእ አይበለን ንቅድሚ ቀጺሉ። ኣብ ተልኮኡ ንሓቂ ክሰብኽ አምላኽ ሓቂ ከምዝኾነ ክሰብኽ ድሕሪ አይበለን፤ ንኃጢአን ናብ አምላኽ ክስሕብ ኢሉ ምስአም በሊዑ፤ ነዚ ኣብ ግብሪ ከርኢ ነቶም ናይ ግዚኡ ዝነበሩ ናይ እምነት ትጽቢታት ሓዲጉ ኣብቶም ንአምላኽ ዝደልዩ ኮለል ኢሉ። ኣብ ሓደ እዋን ከምዝበሎ ተልእኮኡ ብምሉእ ነጻ ከውጽአና እዩ (ዮሓ 10፡ 10)። ናይ ሞት ፍርሒ ካብ ተልእኮኡ ንድሕሪት ክስሕቦ አይደለዩን “አቦ ፍቕድካ እምበር ፍቓደይ አይኹን ኢሉ” (ማቴ 26፡ 39) ንጽዋዕ ሕፍረትን ሞትን ተቐቢሉ።

ኣብዚ እንነብሮ ዓለም ፍቕሪ ክህሉ ሕድገት ክህሉ ከምዘድሊ ኢየሱስ ብንጹር ሰቢኹ። ኣብ መስቀል እንከሎ ከምዚ እናበለ ክጽሊ ተሰሚዑ “ኦ አቦይ ዝገብርዎ አይፈልጡን እዮም እሞ ምሓሮም” (ሉቃ 23፡ 34)። እዚ ሕድገት እዚ ነቶም ተኸተልቱ እውን እዩ። ንጴጥሮስ ሰለስተ ጊዜ ተፍቅረኒ ዲኻ እናበለ ሓቲትዎ (ዮሓ 21፡ 17) በዚ አቢሉ ኸአ ፍቕሩ ከገልጸሉ ዕድል ሂብዎ። ናይ ኢየሱስ ሕድገት ንጴጥሮስ እውን የድልዮ እዩ ነሩ። ንኢየሱስ እውን ጴጥሮስ ንተልእኮ ፍቕሪ ከብጽሕ ነባኻዎ ክምግብ ክነጽሖ ነርዎ።

ኢየሱስ ንቤተ ክርስትያኑ ኣብ ትሕቲ ዝሓዲግ ዝምሕር መሪሕነት እዩ ሓዲግዎ። ንሱ ክሳብ መወዳእታ ዓለም ኣብ ማእከላ ከምዘሎ አረጋጊጹላ እዩ። ሎሚ እውን ኣብ መአዲ ቅዱስ ቍርባን ክንቀርብ እንከሎና ምሳና ምስ ኃጥአን ይምገብ አሎ። ቤተ ክርስትያን ብኃጥአን ዝመልአት ካብ ናይ ሓደ ግለ ሰብ ዝግብሮ ኃጢአት ዝበዝሕ ዘለዎ እያ። ግላዊ ኃጢአትና ንማሕበርና ይጸልዎ እዩ፤ ምኽንያቱ ቤተ ክርስትያን ሰውነት ክርስቶስ ስለ ዝኾነት ሓደ አካል ክሳቕ እንከሎ ምሉእ ሰውነት እዩ ዝሳቕ በዚ ኸአ ናይ ሓደ አባል ወይ አካል ሰውነት ቤተ ክርስትያን ንኹላ ቤተ ክርስትያን ይጸሉ።

ኣብ ጉዕዞ ሕድገትን ምሕረትን እንከሎና ንተልእኮ ቤተክርስትያን ተግባራዊ ክንገብር በርቲዕና ክንሰርሕ ይግብእና። ንሱሓን ትሕትና ለቢስና ክርስቶስ ኣብ ማእከል እታ ኃጥእ ቤተ ክርስትያን ከምዘሎ ንኹሎም ናቱ አፍቕሪ ክምለሱ እሞ ነቶም ዝበደልናዮም ክንምሕር ይደልየና። ስለዚ ኃጢአትና ክንፈልጥን ክነለልን አሎና።

ብዓለ መስቀል ክነኸብር እንከሎና ፍሉይ ነገራት ኣሎ ክንዝክር ዘሎና፡

- 1. **መስቀልና አለሊና ክንክእል።** መስቀሉ ከለሊ ዝኸአለ ክጸር ክቕበሎ አይከብደን እዩ። መጠን ዘለልናዮ መጠን ዕብየትን ጣዕሚ ምጻርና ክነለሊ ኢና። መስቀል ክጽወር ዘለዎ እምበር ዝድርብ ወይ ዝሕደግ አይኮነን።

2. **ዕለት ዕለት መስቀልና ክንጸውር እዩ ድላይ አምላኽ።** ንዝተዋህበና መስቀል ናይ ዓወትን ክብርን መጋበሪ ክንገብሮ እንከሎና ጥራሕ እዩ ዕግበት ዝህበና። መስቀል ክንጸውር እሞ አብ ጎቦ ቆራንዮና ክንስቀል እዩ እቲ ጉዕዞ። ብዘይ አብ መስቀል ሞት ትንሣኤ አይክህሉን እዩ።
3. **መስቀሎም ምጻር ንዝደኸሙ ምሕጋዝ።** ስምዖን ንኢየሱስ አብ መገዲ ቀራንዮ ነቲ ከቢድ መስቀል ሓጊዘዎ። ሊሚ ንሕና እውን ንብዙሓት አሕዋትና መስቀል ከቢድዎም ንዘለዉ ክንሕግዞም ክንመኽሮም ድላይ አምላኽ እዩ። መስቀል ክቕይሩ አይንሓግዝ።
4. **ምልክት መስቀል አብ ኩሉ ከምዝርአ ምግባር።** መስቀልና መግለጺ እምነትና ስለ ዝኾነ ከሕፍረና የብሉን። ባህልና አልባሳትና ከምኡ አሰማትና ብዙሕ ንመስቀል ዝሕብር አልኦ። ሎሚ እውን መስቀል አብ ኩሉ ክነርእዮ ክንምስክሮ ግቡእና እዩ። መስቀል ዘይብሉ ክርስትያን መለለዩ የብሉን። መስቀልካ/ኪ አበሎ ንብሃሃል።

ብሩኽ መስቀል በሪቕ ሰላምን ዕርቅን ምሕረትን ዝነግሱ ይግበረልና። ዓድና ዓዲ ሰላምን ሕውነትን ይግበርልና። ብሩኽ ብዓለ መስቀል።

አብ ንጉሠ ፍሥሐ